

CẦN NHÌN NHẬN CÔNG BẰNG VỚI LỖI LÂM CỦA CẢ NAM VÀ NỮ

THƯA CÁC BẠN,

Trong năm qua, từ số lượng 20 bản, bản tin nhật san giới nay đã tăng lên hơn 300 bản/số. Chúng tôi tiếp tục nhận được những yêu cầu từ các tòa soạn báo, phóng viên, biên tập, người nghiên cứu, các cơ quan nhà nước và các tổ chức xã hội muốn được nhận bản tin. Các đồng nghiệp, các nhà báo cũng có những phản hồi tích cực, những đóng góp chân thành để bản tin được hoàn thiện tốt hơn.

Chúng tôi cũng nhận được chia sẻ thân tình của một số nhà báo với cảm giác lo ngại khi dường như bản tin đang tạo thêm sức ép cho những người làm báo bên cạnh nhiều sức ép khác.

Chúng tôi xin nhắc lại quan điểm đã được thống nhất từ bản tin đầu tiên, với tư cách những người làm chuyên môn về giới, chúng tôi đứng bên cạnh, ủng hộ và hỗ trợ để các bạn có thêm thông tin nhằm cùng nhau tạo ra những sản phẩm báo chí tốt nhất.

Thời gian qua, các bản tin của chúng tôi tập trung vào các lĩnh vực cụ thể như ngoại tình, bạo lực gia đình, các vụ án liên quan đến tình dục, xuất khẩu lao động nhằm chỉ rõ các định kiến giới trong những nội dung này. Mặt khác chúng tôi cũng muốn thông qua đó cung cấp thêm

Rất nhiều người trong giới truyền thông coi truyền thông có vai trò bảo vệ chân lý và đại diện cho tiếng nói của người dân. Márquez và Adam Michnik đều bàn đến vinh quang của nghề báo, nhưng cũng đòi hỏi nhà báo phải trong sạch, trung thực và không định kiến. Tiếc thay (...) đôi khi chúng ta không thể duy trì được chuẩn mực cao như chúng ta mong muốn đạt tới. (Quyền được nói- Ngân hàng thế giới - NXB Văn hoá Thông tin 2006)

những kiến thức phục vụ công tác truyền thông về giới tới các nhà báo và những người quan tâm.

Trong số này, chúng tôi sẽ trao đổi về một số bài báo còn mang định kiến giới khi đề cập tới lầm lỗi của nam và nữ trong đời sống nói chung. Đây thực sự là những quan niệm còn tiềm ẩn sâu xa trong mỗi người, không dễ gì thay đổi. Tuy nhiên, nếu chú ý đến nhạy cảm giới, chúng ta có thể tìm cách khiến bài báo đúng đắn và hấp dẫn hơn, điều mà tôi chắc mọi phóng viên đều mong muốn.

Trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc bản tin số 11.

Nhóm cán bộ Oxfam và CSAGA

Không có cơ chế kiểm soát và đối trọng để đảm bảo tính trách nhiệm và tinh thần trách nhiệm, thì báo giới có thể lạm dụng sức mạnh của mình. Sự lạm dụng quyền lực có thể xuất phát từ chỗ người ta không hiểu rõ ràng về nghề báo. (Quyển được nói - Ngân hàng thế giới – Nxb Văn hoá Thông tin 2006)

1. BÁO CHÍ ĐÃ CÔNG BẰNG HƠN KHI NHÌN NHẬN VỀ LỖI LẦM CỦA NAM VÀ NỮ

Có thể thấy thời gian gần đây, báo chí của ta đã thể hiện những sự chuyển biến đáng khích lệ trong việc nhìn nhận, đánh giá về lỗi lầm của nam hay nữ. Đặc biệt về chủ đề bạo lực gia đình (chúng tôi đã có dịp trao đổi trong một số bản tin), đến nay hầu như các bài báo đã phần nào tránh được sự thiên lệch bởi sự kì thị, định kiến về giới. Điều này có thể nhận ra ngay trong cách đặt tiêu đề cho các bài báo, ví dụ: *Chồng bị vợ tạt axit vì quá bạo hành, Giết chồng vì bị bạo hành, Chồng đâm chết vợ vì bị... bạo hành, Bị bạo hành, vợ đâm chồng chết dưới ao...* Rõ ràng tính định hướng thông tin của các tiêu đề này đã cố gắng xuất phát từ cốt lõi của sự việc, không còn mang tính gợi tò mò chung chung hoặc gây chú ý bằng những căn nguyên hết sức vu vơ như một số tit bài đã gặp khoảng một năm trước đây (chẳng hạn: *Giết vợ vì không cho tiền mua rượu, Cãi nhau, dùng dao đâm chết vợ, Mâu thuẫn gia đình, bẫy điện giết vợ, Giết vợ vì không cho bán thóc, Giết vợ vì từ chối yêu, Giết vợ vì 2 lít bia và một câu nói...*). Quan trọng hơn cả là với những tiêu đề thể hiện cách nhìn nhận công bằng đối với nạn nhân và thủ phạm của bạo lực gia đình, ngoài việc góp phần định hướng nhận

thức ban đầu cho công chúng, các bài báo còn tác động trực tiếp tới việc thực thi pháp luật nhằm đảm bảo việc xét xử được dựa trên cơ sở giới một cách chính xác, công tâm hơn.

Ngoài ra, còn một điểm tiến bộ không thể không kể đến, đó là xu hướng đổ lỗi cho người phụ nữ trong các bài báo về bạo lực gia đình trong thời gian gần đây cũng đã giảm đi rõ rệt, ngay cả những trường hợp phụ nữ được coi là người gây "bạo hành ngược". Chẳng hạn, trong bài ***Bị bạo hành, vợ đâm chồng chết dưới ao (dantri.com, ngày 25/10/2009)***, sau khi vẫn tắt những thông tin chính của vụ việc, bài báo đã đưa ra những chi tiết cụ thể giúp người đọc hình dung chuỗi hành vi bạo lực của người chồng từng gây ra đối với vợ con:

"Khi đang giặt quần áo bên bờ ao, chị Đỗ Thị Minh bị chồng lao tới đập ngã xuống ao, đồng thời đâm cả hai người con xuống nước. Quá uất ức, chị Minh vùng lên, túm tóc, bóp cổ người chồng đâm xuống ao."

Tòa án nhân dân thành phố Hải Phòng vừa tuyên phạt bị cáo Đỗ Thị Minh (47 tuổi, ngụ tại xã Quang Hưng, huyện An Lão, Hải Phòng) mức án 18 tháng tù giam vì "giết người trong trạng thái tinh thần bị kích động mạnh".

Theo cáo trạng, Đỗ Thị Minh kết hôn với Hoàng Văn Thọ năm 1986. Trong thời gian đó, chị Minh thường xuyên bị chồng đánh đập mỗi khi uống rượu. Hai người con cũng thường xuyên hứng chịu những trận đòn ghê gớm từ người cha. Cách đây 3 năm, chị Minh từng bị chồng đánh đến gãy tay.

Tại phiên tòa, chị Minh khai đã có lần làm đơn xin ly hôn với chồng, nhưng sau đó được hòa giải.

Sáng ngày 21/6/2009, khi bị cáo Minh đang giặt đồ ở bờ ao, thì bất ngờ bị anh Thọ đập ngã xuống ao. Khi hai người con chạy ra kéo mẹ lên bờ, anh Thọ dùng tay đâm luôn cả 3 mẹ con xuống nước. Bị cáo Minh đã vùng dậy, túm tóc, bóp cổ người chồng đuối xuống ao..."

Cách phản ánh này không chỉ tránh được lỗi lên án thông thường đối với thủ phạm của một vụ án gây chết người mà còn giúp công chúng hiểu căn nguyên sâu xa dẫn đến hành vi phạm tội của người phụ nữ. Thông điệp của bài báo cũng sẽ mang tính khuyến cáo đầy đủ hơn về hậu quả của tình trạng bất bình đẳng giới và bạo lực gia đình. Rõ ràng việc để xảy ra cái chết của người

đàn ông trong câu chuyện là điều đáng tiếc, song điều đáng tiếc ấy hoàn toàn có thể tránh được nếu cả người nam giới và người phụ nữ ở đây được hỗ trợ một cách tích cực để ngăn chặn và sớm chấm dứt vòng tròn bạo lực.

Tương tự như vậy, một số bài báo khác cũng có sự phân định rõ về các hành vi cấu thành tội phạm do tác động của bạo lực gia đình. Đơn cử những sạp ô sau đây:

“Theo ngày tháng, sự bạo hành của chồng trở thành nỗi ám ảnh của Nhật. Nó tích tụ trong Nhật sự căm uất, giận dữ. Trong lúc ngồi nhìn chồng say ngủ, Nhật nghĩ đến một giải pháp tiêu cực: Giết chết chồng để giải thoát cho chính mình...”
(Giết chồng vì bị bạo hành, cand.com.vn, ngày 21/06/2008)

Hoặc: *“Giận chồng đã đánh đập, xúc phạm và dọa giết cả gia đình, Lê Thị Bích ngụ ấp Gò Nổi, xã Ninh Điền (Tây Ninh) đã đổ chậu axít vào người chồng làm anh bỏng 40%”*
(Chồng bị vợ tạt axít vì quá bạo hành, vn-express.net, ngày 29/05/2007)

Sau phần khái quát như vậy, các bài báo còn có thêm phần lý

giải khá chi tiết về những nguồn cơn được dồn nén sau một quá trình người phụ nữ nhẫn nhục chịu đựng sự hành hạ của người chồng. Sự hạn chế hiểu biết cộng với những ức chế tâm lý đã khiến họ chọn những cách xử trí, những lối thoát tiêu cực gây nguy hại cho bản thân và gia đình. Theo cách phân tích này, bài báo đã giúp công chúng hiểu rằng hành vi tội lỗi của những người vợ trong câu chuyện rất cần phải lên án, song nếu nhìn nhận một cách công bằng, có thể thấy họ vừa đáng giận lại vừa đáng thương. Bởi lẽ xét từ bản chất sâu xa của sự việc, chính bạo lực giới trong gia đình mới là căn nguyên đẩy những nạn nhân trở thành thủ phạm của các vụ án giết người hay gây thương tích nghiêm trọng.

Trong bối cảnh những định kiến giới còn ảnh hưởng tương đối sâu sắc tới nhận thức của công chúng, những tiến bộ trong cách truyền thông thể hiện công bằng giới trên đây có ý nghĩa quan trọng. Chắc chắn bằng nỗ lực của mỗi cá nhân và sự chung sức đồng lòng, đội ngũ các nhà báo sẽ làm được nhiều điều hơn thế cho sự nghiệp

binh đẳng giới nói chung.

2. NHỮNG “HẠT SẠN” TRONG MẮT NGƯỜI QUAN SÁT GIỚI

* **VỢ GIỚI THUA ...GÁI NHÀ HÀNG - CÁCH GIẬT TÍT VÀ TRÁCH NHIỆM CỦA NHÀ BÁO**

Phải thừa nhận rằng, cái tit báo này đã có tác dụng kích thích người đọc khá mạnh. Số lượng copy lại bài báo trên tăng lên vùn vụt trên các trang mạng khác. Lần theo mọi đầu mối, chúng tôi được biết bản gốc của nó xuất phát từ phụ trương của báo Phụ Nữ Thủ đô. Bài báo kể lại câu chuyện một nữ giám đốc thành đạt, chăm sóc chồng con và gia đình nhà chồng rất chu đáo. Nhưng chỉ vì không biết làm theo những tư thế tình dục mà các cô gái nhà hàng rất thành thạo, chị mất chồng vào tay một cô gái làng chơi. Cô ta tuyên bố:

“Tôi và chồng chị đến với nhau hoàn toàn không phải vì tình yêu mà chỉ đơn thuần là vấn đề tình dục. Tôi cũng biết khá rõ về chị qua lời anh ấy kể. Chị có biết vì sao chị bị chồng phản bội không? Là vì chị sống quá đức hạnh, quá chuẩn mực, quá đạo đức ngay cả trong vấn đề chăn gối.

Nguồn: <http://xinhxinh.com.vn/Adam-va-eva/35036/Ap-luc-cua-phai-manh-thoi-hien-dai.xinh>

Chị không thích làm những cái anh ấy thích, làm những điều đó với chị anh ấy cảm thấy xấu hổ nhưng lại không thể cưỡng lại được bản năng. Tôi đã cho anh ấy điều ấy và cũng nhờ điều ấy mà tôi đã khiến cho anh ấy không thể rời bỏ tôi."

Câu chuyện được nói trong bài báo có thể là chuyện có thật. Sẽ không có gì đáng nói nếu như chúng ta bỏ qua thái độ của người viết bài. Tác giả đặt cuối bài viết một box ý kiến của chuyên gia tâm lý Nguyễn Văn Anh với tiêu đề một khuyến cáo với các bà vợ: "Đừng lơ là với chuyện tình dục". Nội dung mà chuyên gia này đưa ra là: *Rất nhiều người vợ quan niệm rằng yếu tố để giữ hạnh phúc gia đình là sự chăm sóc chồng con chu đáo, đối nhân xử thế với nhà chồng phải đạo, xinh đẹp, giỏi giang, thành đạt... Chuyện chăn gối được xem là một yếu tố rất nhỏ trong cỗ máy hôn nhân. Do đó, một số người vợ đã bỏ qua việc làm mới đời sống tình dục mà không hề biết sự nhàm chán đó là một mối họa không hề nhỏ. Đây cũng chính là nguyên nhân mà rất nhiều chị em bị chồng phản bội đã ngơ ngác không hiểu vì sao tình địch thua mình gấp vạn lần vẫn khiến cho chồng mê mết, thậm chí sẵn sàng đánh đổi cả cuộc hôn nhân hạnh phúc. Thật ra, vấn đề cũng không quá khó hiểu.*

Bởi những người đàn ông ngoại tình đều thú nhận rằng họ tìm đến với tình nhân chủ yếu là tình dục chứ không vì tình yêu. Người vợ có thể xinh đẹp, giỏi giang, thành đạt nhưng lại thiếu kỹ năng chăn gối. Trong khi đó đời sống tình dục lại là một nhu cầu thiết yếu hàng ngày của đàn ông.

Có thể với phụ nữ chuyện học hỏi, áp dụng kỹ năng để đời sống chăn gối phong phú là một việc khá tế nhị và còn xa lạ thì đàn ông lại luôn thích thú với sự đổi mới ấy. Đây cũng là điều mà chị em cần quan tâm đến để cuộc hôn nhân của mình không gặp "tai nạn" đáng tiếc."

Kết luận của chuyên gia này thể hiện quan điểm của người làm báo: tóm lại, nếu không muốn mất chồng vào tay gái nhà hàng, hãy học các kỹ năng tình dục cho tốt.

Trích dẫn các ý kiến của các nhà chuyên môn là một việc làm khôn ngoan và cần thiết của các nhà báo khi bàn về một vấn đề, một hiện tượng xã hội nào đó. Độ ảnh hưởng của các ý kiến này rất mạnh với cộng đồng. Vì thế, việc lựa chọn chuyên gia đưa ra các ý kiến mang tính kết luận về vấn đề là rất quan trọng. Trong trường hợp cụ thể này, nếu phóng viên có nhạy cảm giới chắc chắn không lựa chọn ý kiến mang tính "định hướng" của "chuyên gia tâm lý" trên. Phụ nữ sinh ra không phải là công cụ tình dục của đàn ông, dù người đó là ai. Thoả mãn tình dục là nhu cầu của cả vợ và chồng, nam và nữ chứ không phải như ý kiến "chuyên gia": *"Người vợ có thể xinh đẹp, giỏi giang, thành đạt nhưng lại thiếu kỹ năng chăn gối. Trong khi đó đời sống tình dục lại là một nhu cầu thiết yếu hàng ngày của đàn ông."*

Đổi mới, quan tâm đến sự phong phú và mãn nguyện của đời sống tình dục lứa đôi là thông điệp đúng. Song thông điệp đó sẽ không có sức thuyết phục nếu chúng ta dồn toàn bộ trách nhiệm cho người phụ nữ, còn nam giới chỉ đóng vai trò thụ hưởng và đòi hỏi.

Với riêng bài viết này, chúng tôi đã có cuộc tìm hiểu cận kề hơn và được biết ý kiến của "chuyên gia" cuối bài thuộc về một học viên cao học tâm lý. Chúng ta không thể tùy tiện gọi là chuyên gia bất cứ ai chỉ có chút ít liên quan đến nội dung bài viết. Việc tùy tiện của phóng viên có thể dẫn đến những hậu quả nghiêm trọng cho dù nó không bộc lộ như kiểu một quả bom. Hàng ngàn người đọc bài viết, và có thể nói với nhau: đó, chuyên gia đã nói rồi, phụ nữ là phải biết phục vụ tình dục đàn ông tận tụy, nếu không thì sẽ mất chồng. Và việc khuyến khích, cổ vũ đúng đắn cho vai trò giới, cho bình đẳng đã bị kéo xuống một cách khá tinh vi.

Một cơ chế nghiêm khắc và đầy đủ với những sản phẩm báo chí tùy tiện có thể xử phạt theo luật bình đẳng giới và theo cả những quy định khác cho bài viết này.

http://www.baodongnai.com.vn/Modules/Photo_Download.aspx?PhotoID=51752

Sự thèm muốn được đăng những tin mới và giật gân có thể lấn át cả những mong muốn được nói về sự việc theo đúng bản chất của nó. Đáng tiếc, xu hướng nghiêng về đưa tin giật gân lại tồn tại trong tất cả các loại hình truyền thông tin tức, kể cả những phương tiện có uy tín lớn, mặc dù ai đó có thể cho rằng, với những nguồn tin có uy tín càng lớn thì xu hướng này càng trầm lắng hơn. (Quyền được nói- Ngân hàng thế giới - Nxb Văn hoá Thông tin 2006)

*** NAM SINH - NỮ SINH GÂY BẠO LỰC ĐỀU CẦN CẢNH BÁO**

Trong thời gian này, hàng loạt bài viết về clip nữ sinh bị đánh hội đồng, nữ sinh đánh bài cời cúc áo trong lớp... được đăng tải trên các phương tiện truyền thông đại chúng. Hầu hết các bài viết đều thể hiện trách nhiệm xã hội với thế hệ trẻ, sự lo ngại cho một nền đạo đức đường như đang xuống cấp...

Không phải đây là lần đầu tiên chúng ta biết đến các vụ việc bạo lực học đường, đã có những vụ án mà các em đâm chết nhau, đánh nhau trọng thương bằng hung khí. Nhưng lần này, dư luận nóng lên không chỉ vì mọi cảnh được quay thành video clip

phát tán rộng rãi trên mạng, mà còn vì các em là nữ sinh. Trong quan niệm truyền thống, phụ nữ gắn với sự dịu dàng, kín đáo, e lệ và mềm mại. Vì thế, việc hành hung lẫn nhau, việc sử dụng nhục hình của nữ sinh dường như khiến dư luận hốt hoảng hơn nhiều. Nếu đó là các nam sinh, rất có thể chúng ta đã nhìn mọi chuyện một cách đại lượng hơn.

Bạo lực xảy ra tại học đường là vấn đề cần cảnh báo và giải quyết, dù nó xảy ra ở nam sinh hay nữ sinh. Việc nhấn mạnh cần giáo dục nữ sinh nhiều hơn củng cố thêm định kiến rằng nam thì có thể được châm chước hơn khi sử dụng bạo lực.

Báo **dantri.com** (ngày 13/03/2010) đăng bài phỏng vấn thầy hiệu trưởng Nguyễn Tùng Lâm với tiêu đề **Phải thay đổi cách giáo dục, nhất là với nữ sinh**. Bài báo nhấn mạnh: *"Việc học sinh đánh nhau là chuyện bình thường, nhưng cái không bình thường ở đây là nữ học sinh đánh nhau và thái độ vô cảm của học sinh ngồi xem, hành vi này rất đáng phải lên án."*

Với cách lập luận trên, bài báo đã mặc định chỉ có nữ đánh nhau và thái độ vô cảm là không bình thường. Còn lại nam giới đánh nhau sẽ không là vấn đề. Bằng việc không có bất cứ câu hỏi nào mang tính phản đề

Nguồn: <http://www.camnangmuasam.vn/cms/images/stories/thumb/vochog2>

với người được phỏng vấn và cách đặt sapo với hàng chữ in đậm trên, có thể hiểu tác giả bài báo hoàn toàn đồng tình với việc giáo dục “nhất là với nữ sinh”.

Chúng ta thường khó nhận ra các định kiến giới của mình trong các quan niệm và hành vi hàng ngày. Tuy nhiên, nhiều nhà chuyên môn đã dùng thử nghiệm: cách đánh giá trên cùng một lỗi lầm của nam và nữ. Đây là cách khá hiệu quả để phát hiện ra các định kiến giới, ví dụ: *Phụ nữ ngoại tình = rất xấu*. Có nhiều từ ngữ thể hiện thái độ miệt thị cho những phụ nữ vượt rào hôn nhân: *lãng lơ, đại trai, lãng nhãng...* Bên cạnh đó *đàn ông ngoại tình = cũng bình thường thôi, đàn ông nào chả thế. Đàn ông đánh vợ, chửi vợ = phổ biến, đàn bà đánh chửi chồng = lãng loàn...*

Bên cạnh nhiều bài báo thể hiện mối lo ngại một cách công bằng về tình trạng bạo lực học đường, về giáo dục gia đình nhà trường, một số bài báo như bài trên có yếu tố định kiến giới khá rõ nét.

* GÌN GIỮ HẠNH PHÚC GIA ĐÌNH LÀ TRÁCH NHIỆM CỦA CẢ VỢ VÀ CHỒNG

Gìn giữ hạnh phúc gia đình là trách nhiệm của cả chồng và vợ. Trong quan niệm truyền thống, vai trò “giữ lửa” được đặt lên vai người vợ. Nhiều câu thành ngữ tục ngữ thể hiện những quan niệm định kiến này như “đàn ông xây nhà, đàn bà xây tổ ấm”. Và khi có một gia đình nào đó có chuyện đổ vỡ hay bất hoà thì trách nhiệm thường được quy về cho người phụ nữ: “Con hư tại mẹ, cháu hư tại bà”.

Tình dục là món quà của đàn ông và nghĩa vụ của đàn bà. Đó là suy nghĩ của rất nhiều người. Cội nguồn của nó gắn liền với quan niệm rằng cấu trúc sinh lý của hệ thống sinh dục quy định đặc điểm tình dục của nam và nữ. (Tình dục - chuyện dễ đưa khó nói - Khuất Thu Hồng – Lê Bạch Dương - Nguyễn Ngọc Hường – Nxb Tri Thức)

Những quan niệm lạc hậu là những rào cản cho tiến bộ và phát triển cần được thay đổi. Là một lực lượng hùng mạnh có vai trò vận động những thay đổi trong xã hội, truyền thông cần thách thức lại các định kiến, thúc đẩy những xu hướng tích cực thay vì củng cố và khẳng định những quan niệm cũ và sai lầm.

Trong bài viết **Vợ chồng bất hoà vì... bình đẳng (ngày 26/04/2010)**, báo mạng **tintuonline.com** đã đưa ra một trường hợp trong đó người vợ đòi hỏi chồng phải chia đôi việc nhà một cách rất máy móc. Khi người chồng bận rộn và không làm được phần việc của mình đúng thời hạn thì vợ đã phản ứng tiêu cực bằng cách để bày bữa nhà cửa không dọn dẹp với lý sự đã phân công rồi thì việc ai nấy làm. Bài báo thể hiện quan điểm bình đẳng không có nghĩa là chia đôi việc nhà. Đúng như vậy, nếu quan niệm bình đẳng một cách máy móc và sai lầm, chúng ta sẽ tạo ra những vấn đề mới cho gia đình. Tuy nhiên, việc đặt tít cũng như kết luận của tác giả thì lại khiến người đọc có thể hiểu bình đẳng giới có thể đem lại những điều xấu cho gia đình. Và tác giả

cũng khẳng định người phụ nữ nên thay đổi. Mặt khác, tác giả cũng khắc sâu quan niệm “đàn ông ghét bị vợ sai khiến” “người vợ nên khéo léo”...

“...Tuy nhiên, không ít phụ nữ đã hiểu một cách máy móc nghĩa của từ này. Nếu phân chia rành mạch, rõ ràng như chị Thoa, chị Như thì vợ chồng sẽ giống hai người bạn ở chung nhà. Tâm lý người đàn ông lại rất ghét bị vợ sai khiến, điều khiến nên việc người vợ làm như vậy về lâu dài sẽ khiến tình cảm của anh ta bị rạn nứt, bào mòn, chỉ còn trách nhiệm khô cứng.

Trong gia đình, người chồng và người vợ có những vai trò không hoàn toàn giống nhau, vì thế không thể phân chia công việc theo kiểu “chồng một, vợ một” được. Người phụ nữ phù hợp với những việc cần sự tỉ mỉ, khéo léo, còn người chồng được cần đến ở những việc đòi hỏi sức mạnh, sự xúc tác.

Tất nhiên vẫn có thể có sự hoán đổi công việc cho nhau nhưng là trên cơ sở của sự chia sẻ, tự nguyện chứ không phải là “khoán” việc. Khi muốn chồng chia sẻ, người vợ nên khéo léo nhờ chứ đừng thẳng thừng đòi hỏi rằng “anh phải làm việc này, anh phải làm việc kia” theo kiểu phân công trách nhiệm, sẽ rất dễ làm các ông chồng nổi khùng.

“Đừng ép buộc mà hãy tìm cách để chồng tự nguyện làm giúp vợ việc nhà, hay cả hai người cùng làm chung. Lúc ấy không khí gia đình sẽ tràn ngập hạnh phúc, yêu thương vì có sự cảm thông, chia sẻ giữa hai vợ chồng”, bà Cẩm Lan nói.”

Trong bài báo, tác giả cũng nói đến việc một người chồng tìm cách phản ứng lại vợ bằng cách “tôi cũng cho con bú được” để chị vợ phải thay đổi.

Thay vì khuyến khích việc phải ngồi lại với nhau để sắp xếp công việc cho phù hợp với thời gian và đặc điểm nghề nghiệp của cả hai vợ chồng, dường như bài báo có khuynh hướng khuyến khích việc các ông chồng tự vệ lại bằng các tiêu cực. Bên cạnh việc chỉ ra được bình đẳng cần được hiểu đúng đắn, quan hệ vợ chồng cần có sự chia sẻ nhường nhịn, thì bài báo cũng đã củng cố quan niệm rằng người vợ phải có trách nhiệm trong việc ông chồng có chia sẻ việc nhà hay không.

Trong số những cái giá phải trả cho sự bất bình đẳng giới thì nặng nề nhất là những tổn hại về cuộc sống con người và chất lượng cuộc sống. (Đưa vấn đề giới vào phát triển - Nxb Văn hoá thông tin 2001)

* VỢ HAY CHỒNG THẤT BẠI ĐỀU CẦN ĐƯỢC NHÌN NHẬN CÔNG BẰNG

<http://tintuonline.vietnamnet.vn/vn/print/yeuvasong/435951/index>

Trong đời sống, ai cũng mong muốn bản thân và những người trong gia đình mình thành đạt thay vì thất bại. Nhưng dường như khi người phụ nữ thất bại hay không thành công lắm trong sự nghiệp, thì họ được thông cảm hơn so với nam giới. Quan niệm này bắt nguồn từ định kiến về vai trò của người đàn ông trong gia đình, luôn là trụ cột, và người phụ nữ là người lệ thuộc, hưởng thụ từ vinh quang do trụ cột đem lại. Quan niệm này đặt gánh nặng lên vai người đàn ông đồng thời làm giảm cơ hội tham gia vào đời sống kinh tế và các hoạt động đóng góp khác cũng như trách nhiệm về tài chính với gia đình của người phụ nữ.

Trong bài **Những ông chồng thất bại (ngày 19/04/2010)** – đăng trên **tintuonline.com**, tác giả viết: “*Chẳng có người phụ nữ nào muốn lấy một người chồng lười biếng, ham ăn nhậu, cờ bạc, càng không muốn lấy một người chồng suốt đời thất bại, không đủ sức làm trụ cột gia đình...*”

Trong bài cũng có kể câu chuyện về một người phụ nữ thất vọng vì ông chồng không thành đạt bằng các bạn cùng trang lứa của anh: “*Nhìn mọi người nhanh chóng móc ra những tờ 500 ngàn, thậm chí cả tiền đô, chị Hoa choáng váng nghĩ đến khoản thâm hụt quỹ nhà tháng này vì một bữa tiệc... vợ vẫn. Bỗng dưng, sự oán trách chồng cứ len lỏi vào trong suy nghĩ của chị.*”

Chị tâm sự: Tôi chưa bao giờ nghĩ rằng mình sẽ lấy người chồng... bất tài vô dụng. Nhưng, năm tháng trôi qua, đến một ngày, tôi hiểu rằng chồng mình không phải là người đàn ông như mình tưởng. Anh ấy chỉ là một người làm công ăn lương với món tiền ít ỏi đều đặn

hàng tháng. Nguy cơ thất nghiệp, mất việc, thay đổi vị trí công tác... luôn lơ lửng trên đầu anh ấy.

Tôi có cảm giác như mình kẹt trong một cái bẫy, quay lui hay rút chân ra không được nữa. Nhìn về tương lai chỉ là một màu xám chán nản của những tần tảo, tiết kiệm, một đời sống khiêm tốn nhạt nhẽo. Ước mơ: "Chồng khôn, vợ được mang hài..." trở nên quá xa vời..."

Theo như cách lập luận trong bài này, đã làm chồng thì không có quyền thất bại. "Chồng thất bại, cả nhà cùng mệt", người chồng đẹp trai, hiền lành, tốt bụng nhưng không có thành công gì trong việc làm kinh tế cho gia đình, chỉ biết đến mấy đồng lương làng nhàng ... là hình ảnh mang tính chế giễu trong bài viết.

Đây là quan niệm còn khá phổ biến trong xã hội. Người làm báo không nên chỉ phản ánh lại những quan niệm mang tính định kiến mà cần giúp người đọc có được cái nhìn công bằng hơn. Ở nhiều nước phát triển, việc người chồng ở nhà lo nội trợ, vợ đi làm không quá xa lạ. Việc đánh giá công bằng với những đóng góp của chồng hoặc vợ trong gia đình theo năng lực, điều kiện sẽ giúp chúng ta có cái nhìn khác về thất bại của người đàn ông. Những phụ nữ trong câu chuyện có thể đã không thất vọng đến mức như thế nếu các chị không quá kỳ vọng vào vai trò trụ cột của người chồng. Mặt

khác, những đức tính như hiền lành, tốt bụng của các anh rõ ràng là những phẩm chất đáng được ghi điểm thay vì chế giễu họ chỉ vì họ không làm ra tiền.

Nếu có nhạy cảm giới, bài báo đã phải viết theo hướng phân tích những kỳ vọng mang tính định kiến giới đem lại bất hạnh cho cả vợ lẫn chồng trong trường hợp này. Thái độ trân trọng những phẩm chất tốt đẹp của đối tác, chấp nhận những hạn chế về khả năng và điều kiện của nhau để cùng xây dựng hạnh phúc và vượt qua khó khăn là điều bài báo cần khuyến khích.

Trong các nghiên cứu về gia đình, nếu trước đây, nam giới chủ yếu được mô tả là trụ cột, là người kiếm tiền, phụ nữ làm nội trợ ... thì với sự biến đổi thực tế xã hội và việc vận dụng cách tiếp cận giới, vai trò của mỗi giới đã được xem xét một cách khách quan hơn. (Nghiên cứu gia đình- Lý thuyết nữ quyền, quan điểm giới – Lê Ngọc Văn- Nxb Khoa học xã hội 2006)

Bình đẳng nam nữ không có nghĩa là : sáng anh rửa bát quét nhà, chiều em quét nhà rửa bát. Thế là làm to. (Chủ tịch Hồ Chí Minh)

CHỊU TRÁCH NHIỆM XUẤT BẢN:

Ths. Nguyễn Văn Anh - Chủ tịch Hội đồng sáng lập

Cơ quan: Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng Khoa học về Giới - Gia đình - Phụ nữ và Vị thành niên (CSAGA)

Địa chỉ: Tầng 4 Công ty cơ khí Điện - Điện tử - Tàu thủy - Tổ 6 - Láng Thượng - Đống Đa - Hà Nội

ĐT: 04.37910014 - Email: csaga@csaga.org.vn - Website: www.csaga.org.vn

www.thuviengbv.dovipnet.org.vn (04.37759333)